

پخش زنده آثار جشنواره قصه‌گویی از تلویزیون

مدیرعامل کانون پرورش فکری در نشست خبری بیست‌وپنجمین جشنواره‌بین‌المللی قصه‌گویی گفت: «۶قصه‌گو در بخش ملی و بین‌المللی این دوره از جشنواره از ۲۷ تا ۳۰ آذر در شهر یزد برگزار می‌شود، به رقابت با یکدیگری می‌پردازند. حامد علامتی گفت: اصیل‌ترین عنصر و ابزار تربیتی و کم‌هرزیه‌ترین روش برای تأثیرگذاری بین کودکان و نوجوانان قصه و قصه‌گویی است و دلیل مانایی آن هم، اصیل بودنش در فرهنگ ایرانی

است، بر همین اساس امسال ثبت ملی قصه‌گویی را در فهرست آثار ناملموس کشور به نام کانون پرورش فکری کودکان و نوجوان انجام شد و در تلاش هستیم تا ثبت جهانی قصه‌گویی را در فهرست آثار ناملموس جهانی در یونسکو را داشته باشیم. وی ادامه داد: در دوره بیست‌وپنجم جشنواره قصه‌گویی ۱۷ هزار و ۵۳۶ قصه ثبت شده و در بخش علمی ۵۳۳ اثر و در بخش بین‌المللی ۴۵۰ اثر از کشورهای خارجی است. همچنین از آنجا

که یزد به عنوان پایتخت قصه‌گویی انتخاب شده است، امسال دبیرخانه جشنواره را به یزد منتقل کرده‌ایم. علامتی گفت: امسال با توجه به حوادث اخیر، بخش ویژه‌ای را به صورت غیررقابیتی در بخش ملی با عنوان بخش غزه به جشنواره اضافه کردیم. همچنین قصه‌های جشنواره بیست‌وپنجم به صورت زنده و تولیدی از شبکه‌های مختلف صداوسیما همچون پویا، امید، خبر و آموزش پخش می‌شود.

در روزهای فاطمیه، ۴ غزل فاطمی شاعران امروز را مرور کرده‌ایم

در خانه زهرا (س) همه معراج‌نشین‌اند

شعر برای توصیف و رشای حضرت صدیقه طاهره (س) در ادبیات فارسی سابقه زیادی دارد، چه به صورت تک‌بیت‌هایی در وصف آن بزرگوار در شعر شاعران مقدمی چون سنایی و سعدی و چه به صورت شعرهایی ویژه در شعر شاعرانی چون ناصر خسرو و نیز شاعران دوران صفویه به بعد. در عین حال، شعر فاطمی در دوران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی وارد دوران جوش و درخشش خود شد. در این دوران بود که به واسطه مطرح شدن بخش‌های مختلف زندگی کوتاه اما سراسر پرکت آن حضرت در مباحث فکری و تاریخی، توجه به فرازهای مهم زندگی ایشان مورد توجه هنرمندان قرارگرفت و آنان در قالب‌های مختلف درباره دوره‌های مختلف زندگی حضرت، شعر سرودند.

با این‌که ما پیش از انقلاب، تعداد اندکی شعر برای حضرت فاطمه (س) داشتیم، امروز هم از نظر کیفیت و هم از نظر کمیت، تعداد زیادی شعر خوب در این باره داریم که از جنبه‌های مختلف به حیات و شهادت ایشان پرداخته‌اند. امروزه حتی مجموعه مستقلی از اشعار شاعران داریم که به صورت اختصاصی به شعرهایی برای حضرت زهرا (س) اختصاص دارند از جمله مجموعه شعری از زنده‌یاد سید حسن حسینی به نام «از شرا به‌های روسی مادرم» که پس از درگذشت وی منتشر شد. در این نوشتار قصد داریم به چند شعر فاطمی بپردازیم و با خوانش این شعرها درباره دلایل محبوبیت و ارزش ادبی آنها صحبت کنیم.

افتاده‌نخ چادر اودست نسیمی

نخستین شعر را از سروده‌های سید حمیدرضا برقی انتخاب کرده‌ایم. برقی، شاعر جوانی است که بیشتر آثارش به شعرهای آیینی اختصاص دارد. این شعر که در قالب غزل سروده شده‌است، در کتاب «قبله مایل به تو» منتشر شده که انتشارات فصل پنجم نخستین بار سال ۱۳۹۰ آن را منتشر کرده‌است. این غزل را که «چه قرآن کریمی!» نام دارد، با هم مرور کنیم؛ دارد دل و دین می‌برد از شهر شمیمی / افتاده نخ چادر اودست نسیمی / تسبیح دلم، پر شدن دم که شنیدم / بادست خودش داده اناری به پتیمی / حتی اثر وضعی تسبیح و دعا را / بخشیده به همسایه، چه قرآن کریمی! / در خانه زهرا همه معراج‌نشین‌اند / آنجا که به جز چادر او نیست گلیمی / ای کاش در این بیت بسوزم که شنیدم / می‌سوخت حریم دل مولا، چه حرمی! / آتش مزین آتش، درودیوار دلش را / جز فاطمه در قلب علی نیست مقیمی / حالانکه دینجره را و ایگدازیم / پریز شودن لاله زخمی به نسیمی

نخستین ویژگی شعر انتخاب وزنی است که نوعی غم درونی را به مخاطب انتقال می‌دهد، ضمن این‌که

فرودی که در پایان هر بیت به دلیل انتخاب مصوت بلند «ای» ایجاد شده‌است، موسیقی محزون شعر را بیشتر می‌کند. شاعر سعی کرده‌است در هر بیت، تلمیحی به حوادث زندگی حضرت داشته‌باشد. از جمله اشارات وی به مهربانی و بخشندگی حضرت با این‌که در خانه ایشان، مال و منال دنیایی چندانی نبوده‌است. شاعر با این مصرع «آنجا که به جز چادر او نیست گلیمی» به همین دوری از دنیا در عین توجه به معراج روحی و معنوی اشاره کرده‌است. شاعر در بیت‌های پایانی به ماجراهای مرتبط به شهادت حضرت اشاره می‌کند و می‌کوشد با استفاده از صنعت جاندا رینداری، به اشیا و مفاهیم جان بدهد به گونه‌ای که آتش را به چشم یک موجود زنده می‌بینید و او را خطاب قرار می‌دهد که خانه حضرت را نسوزاند. در این بیت هم، ای کاش در این بیت بسوزم که شنیدم / می‌سوخت حریم دل مولا، چه حرمی!

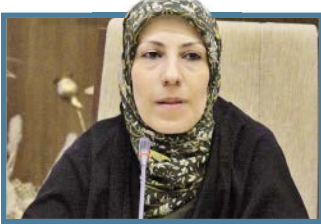
شاعر به خوبی از صنعت ایهام استفاده کرده و از معنای دوگانه کلمه «بیت» هم به معنای دو مصرع از یک شعر و هم به معنای خانه بهره برده‌است که باعث می‌شود ارزش ادبی غزل در سطح بالایی قرار گیرد.

گل، تاب فشار درودیوار ندارد

شعر بعدی از شاعر پیشکسوت خراسانی استاد محمد جواد غفورزاده (شفق) است. این شعر هم در قالب غزل است؛ باری ز که جوید؟ دل من، یار ندارد / یک حرم و یک رازنگهدار ندارد! / با دیدن سوز دل من در چمن و باغ / با داغ دل لاله، کسی کار ندارد / باید سر و کارش طرف چاه بیفتد / یوسف که در این شهر، خریدار ندارد / از گریه پنهان علی در دل شب‌ها / پیدا است که دل دارد، و دلدار ندارد / در گلشن آتش زده عصمت و ایثار / پریز شدن غنچه که انکار ندارد / با فضا به بگوید بیاید، که در این باغ / نیلوفر بیمار، پرستار ندارد / بر حاشیه برگ شاید اگر فرصت و مجال بیشتری داشتیم، می‌توانستیم شعر بلند دیگری از این شاعر با مطلع: سال‌ها پیش در این شهر، درختی بودم / یادگار کهن از دوره سختی بودم را هم می‌شد انتخاب کرد، این شعر از زبان در خانه حضرت زهرا (س) سروده شده و نگاه شاعرانه‌ای به ماجرای شهادت ایشان دارد. اما غزلی که در این مطلب به آن می‌پردازیم هم غزل زیبایی است، به خصوص بیت پایانی شعر، تصویر زیبایی دارد و بسیار مشهور شده‌است. شاعر بیشترین توجه خود را در بیان آنچه بر خاندان عصمت و طهارت رفته‌است، به تنهایی حضرت علی (ع) بعد از شهادت حضرت زهرا (س) اشاره دارد. خاصه این بیت خوب و جاندار که این مفهوم را به خوبی منتقل می‌کند؛ باید سر و کارش طرف چاه بیفتد / یوسف که در این شهر، خریدار ندارد / شاعر سعی کرده‌است با استفاده از تصویرهایی چون گلشن آتش‌زده عصمت و پریز شدن غنچه و نیلوفر بیمار، زندگی و شهادت حضرت زهرا (س) را برای مخاطب عینی و ملموس کند اما اگر این شعر، به بیت

کسی به باغچه بعد از تو آب خواهد داد؟

شعر بعدی را از سروده‌های اعظم سعادت‌مند انتخاب کرده‌ایم. این شعر که «گریه‌های یتیمانه» نام دارد با چند پرسش شروع می‌شود، پرسش‌هایی که مشخص است جوابش را شاعر می‌داند و خود را به ندانستن زده‌است تا مخاطب را بیشتر متوجه بحث کند: کسی به باغچه بعد از تو آب خواهد داد؟ / شعر استفاده کند، در این بیت؛ مرا هر آینه او از سکوت پر شاعرانه‌است / هم‌راهِ می‌شود بالش؟ / به گریه‌های یتیمانه خواب خواهد داد؟ / کدام عشق به این سفره‌های نان و نمک / پس از عبور تو رنگ و لعاب خواهد داد؟ / مرا هر آینه او از سکوت پر کرده‌است / هم که او که مرا بازتاب خواهد داد / برای آن‌که بگیریم انتقامت را / خدا به گردش دنیا شتاب خواهد داد / زمانه‌ای که به روزهای جهان، آفتاب خواهد داد؟ / کدام دامن جواب خواهد داد؟ / به گریه‌های یتیمانه خواب همان طور که گفتیم شاعر سخنش را با چند پرسش آغاز کرده‌است. در این پرسش‌ها او توجه مخاطب

قاب

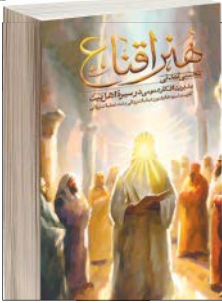
رونمایی از ۳ اثر درباره یک فیلسوف

این هفته همزمان با هفته پژوهش مراسم مختلفی در سطح کشور برگزار شد. از جمله این مراسم، می‌توان به مراسم بزرگداشت هفته پژوهش به همراه رونمایی از سه اثر درباره رضا داوری اردکانی، فیلسوف و رئیس سابق فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد که با حضور خود وی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. حضور استاد در مراسم با استقبال زیاد دوستداران ادب و فرهنگ همراه بود. این عکس را بهاره اسدی از همین مراسم گرفته‌است.

«هنر اقیاع»

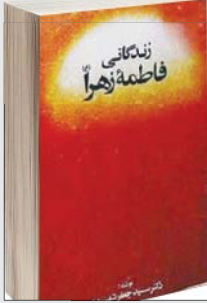
روانه بازار نشر شد

کتاب «هنر اقیاع» نوشته مجتبی تمدنی به‌آگای توسط شرکت چاپ و نشر بین‌الملل منتشر و روانه بازار نشر شده‌است. این کتاب به‌دنبال مدیریت افکار عمومی در سیره اهل‌بیت (ع) با کاربست زهرا (س) از چشم‌ها پنهان است و کسی خاک جای آن جناب را نمی‌داند اما شاعر برای این مسأله، دلیلی شاعرانه بیان می‌کند و می‌گوید این مزار مقدس از آنجایی از چشم مهگان پنهان است که آفتاب مدفن او از شدت نورانیت چشم مردم‌را نرزد.

«زندگانی فاطمه زهرا (س)» در ۱۰۰ کتاب ماندگار قرن

سومین نشست از سلسله نشست‌های «صد کتاب ماندگار قرن» با محوریت نقد کتاب «زندگانی فاطمه زهرا (س)» دوشنبه ۲۷ آذرماه در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار می‌شود. سلسله نشست‌های صد

کتاب ماندگار قرن به منظور پاسداشت نگاه‌شته‌های برتر ایرانیان در یک قرن اخیر، با بررسی کتاب زندگانی فاطمه زهرا (س) برگزار خواهد شد. در این نشست که با حضور محمدحسن زورق نویسنده و پژوهشگر تاریخ، ناهید طبیبی نویسنده و پژوهشگر تاریخ‌اهل بیت (ع) و مدیر دانشنامه زن مسلمان برگزار می‌شود به بررسی و معرفی صد کتاب مؤثر و مهم تألیفی صد سال اخیر پرداخته می‌شود. نخستین نشست از سلسله نشست‌های معرفی صد کتاب ماندگار قرن در سی‌ویکمین دوره هفته کتاب برگزار شد و تاکنون کتاب‌های «تاریخ پیامبر اسلام»، اثر محمدابراهیم آیتی و «نثر طوبی؛ دایره‌المعارف لغات قرآن کریم» اثرعلامه ابوالحسن شرعانی و «بیت مقاله قزوینی» از مجموعه پژوهش‌های علامه محمد قزوینی معرفی و بررسی شده‌اند.

ادبیات

LITERATURE

چهارشنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۲ ■ شماره ۶۶۵۷

پیشخوان

مروری بر آخرین اثر نویسنده داستان‌های دینی

هزار سال ارادت

«تن‌های هزارساله» آخرین اثر زنده‌یاد تشکری روایتی است از دل تاریخ شیعہ و دوران غیبت حضرت ولی عصر (عج) که به بازخوانی زندگانی شیخ صدوق می‌پردازد.

آخرین اثر زنده‌یاد سعید تشکری، نویسنده‌ای که همه او را با قلمش که وقف فرهنگ رضوی کرده بود می‌شناختند، تن‌های هزارساله نام دارد که پس از مرگ این نویسنده توسط نشر معارف منتشر شده است. این رمان تشکری نیز همچون سایر آثار او رویکردی دینی دارد و به ماجرا و وقایع ایام پایانی غیبت صغری حضرت امام‌زمان (عج) و آغاز غیبت‌گیری می‌پردازد. نویسنده در کتاب تن‌های هزارساله با یک رفت‌وبرگشت در گذر زمان، نگاهی می‌اندازد به زندگی و زمانه شیخ صدوق. شیخ صدوق که او را با نام ابن بابویه نیز می‌شناسند، از علمای بنام در قرن چهارم هجری است. معروف‌ترین اثر او «من لایحضر الفقیه» نام دارد که مجموعه‌ای از احادیث در مورد احکام (فرعی) دین است و به عنوان یکی از کتاب‌های چهارگانه شیعه شناخته می‌شود. درباره تولد شیخ صدوق روایت‌های متعددی نقل شده‌است. سال ولادت شیخ صدوق به نحو دقیق مشخص نیست، اما آنجا از کتاب وی، «کمال الدین»، و کتاب «غیبت» شیخ طوسی و کتاب «فهرست» نجاشی استفاده می‌شود، این است که وی پس از مرگ محمد بن عثمان عمری، دومین سفیر از سفرای چهارگانه امام‌زمان (عج)، در سال ۳۰۵ و در اوایل سفارت ابوالقاسم حسین بن روح، سومین سفیر، متولد شده است. بنابر نقل شیخ صدوق از ابوجعفر محمد بن علی بن اسود، علی بن حسین بن موسی بن بابویه (پدر شیخ صدوق که صدوق اول نیز خوانده می‌شود)، پس از مرگ محمد بن عثمان عمری از ابوجعفر خواسته است که از حسین بن روح نوبختی (سومین سفیر) بخواهد که او از امام‌زمان (عج) بخواهد که دعا کند تا خدا به او پسری بدهد. ابوجعفر می‌گوید من نیز از حسین بن روح درخواست کردم و او این درخواست را به امام‌زمان (عج) رساند و پس از سه روز به من گفت که امام (عج) برای علی بن حسین دعا کرده‌است و برایشان فرزندی مبارک متولد می‌شود که خدای عزوجل به سببش او را سود می‌رساند.

زنده‌یاد تشکری در کتاب تن‌های هزارساله از زمانه و دوره حیات شیخ صدوق بهره برده است تا نگاهی بیندازد به دوران غیبت و مسائل تاریخی و اجتماعی آن زمان. داستان از زمان قاجار آغاز می‌شود زمانی که سیلاب دهشتناک زمان فتح‌شاه، سردابی را از دل خاک بیرون آورد و جنازه‌ای را در معرض دید همگان گذاشت که تا مدت‌ها همه را میان وحشت و شادی، متحیر گذاشته بود، جنازه‌ای که براساس هویت درج‌شده در کتیبه کنارش، متعلق بود به هزار سال قبل. پیکر شیخ صدوق سالم مانده بود و خبرش در بلاد و شهرهای مختلف پیچید. برای خود شاه، سؤال بود که چرا این جنازه سالم مانده است؟ برای همین دستور تحقیق و تفحص درباره شیخ صدوق را صادر می‌کند و این چنین، در این بیت؛ مرا هر آینه او از سکوت پر کرده‌است / هم‌راهِ می‌شود بالش؟ / به گریه‌های یتیمانه خدایم استفاده از این صنعت را به خوبی می‌بینیم. می‌دانیم که میان اه و آینه در ادبیات فارسی از دیرباز رابطه‌ای معنایی برقرار است. حالا شاعر قید هر آینه را که برای تأکید به کار می‌رود، در بیت قرار داده‌است تا از همین نسبت دیرینه به خوبی بهره‌برداری کند. در این شعر هم شاهدیم که شاعر از ابتدا تا انتها براساس یک نقشه پیش رفته‌است، همه غزل مقدمه‌ای است برای این‌که در بیت پایانی، ضربه اصلی را شاهد باشیم. شاعر وقتی به این بیت می‌رسد؛ زمانه‌ای که به زهرا چنین جفا کرده‌است / مگر سلام علی را جواب خواهد داد؟

حرف اصلی خود را زده‌است و به مخاطب هم‌نشان می‌دهد که خودش پاسخ همان پرسش‌های نخستین را می‌دانسته‌است و اینک مخاطب هم حرف اصلی او را می‌داندند.

اول از علمای بزرگ شیعه در عصر غیبت صغری بود. مقام این عالم بزرگوار به قدری بسالابود که امام حسن‌عسکری (ع)

در نامه‌ای ایشان را «شیخ»، «فقیه» و «معتمد» خطاب کرده‌اند.

